

**ADRA KÜLA ARENGUKAVA
2013 – 2018**

Vääna 2013

SISUKORD

SISSEJUHATUS.

1. ÜLDANDMED ARENGUKAVA KOSTAMISEKS.

1.1.	Arengukava koostamise põhimõtted.....	3
1.2.	Arengukava vajadus ja huvigrupid.....	4
1.3.	Situatsiooni analüüs ja probleemide väljaselgitamine.....	5
1.4.	Küla arengueelised.....	7

2. PIIRKONNA ARENGUEESMÄRGID.

2.1.	Rahvastik.....	8
2.2.	Keskkond.....	9
2.3.	Haridus ja noorsootöö.....	10
2.4.	Tervishoid.....	10
2.5.	Sotsiaalhoolekanne.....	11
2.6.	Kultuur.....	11
2.7.	Turism ja puhkamisvõimalused.....	12
2.8.	Ettevõtlus ja majanduskeskkond.....	13
2.9.	Teed, tänavad, transport.....	13
2.10.	Heakord ja jäätmekäitlus.....	14
2.11.	Turvalisus.....	15

3. ARENGUKAVA ELLUVIIMISE EELDUSED

3.1.	Ressursid.....	15
3.2.	Küla tulevikupilt.....	16
3.3.	Tegevuskava.....	17
3.4.	Arengukava jälgimine ja hindamine.....	17

SISSEJUHATUS

Adra külaselts loodi 2011 aasta märtsi kuus kohalike inimeste poolt kokku kutsutud koosolekul, kus osale 22 kohalikku sädeinimest. Kutsutud olid ka need inimesed kelle veel ei olnud püsivat elukohta külas, kuid kes olid huvitatud kohaliku küla arendamisest ja keskkonna paremaks muutmise käekäigust. Seltsi loomise idee autoriks olid Krista Kanniste ja Tauno Maasikas, kes tegid ära suure eeltöö ning on siiani külaelu aktiivsed eestvedajad ja antud arengukava algatajad.

Küla saamisloost veel niipalju, et ühe pärimuse järgi saanud küla nime adramaa järgi mis 13 sajandil tähendas talumaad mida hariti ühe adraga ja millest hiljem kujunes välja maksustus-ja pinnamõõduühik.

1. ÜLDANDMED ARENGUKAVA KOSTAMISEKS

Vastavalt Harju Sotsiaalse teemaplaneeringule asub Adra küla Türisalu kandis mis on oma olemusel linnalähedane kant, millel endal kandisisene tõmbekeskus puudub. Geograafiliselt asub küla Keila jõe ja Tõlinõmme vahelisel põllumaa ja jõeluha aladel. Põhiliseks metsatüübiks on segamets ja kadastikud. Teenused nagu pood, toitlustus ja transpordisõlm on Keila –Joal, mis ise paikneb aga teise kandi ja valla territooriumil. Kandis paikneb veel riiklik erivajadustega laste põhikool asukohaga Türisalu. Adra küla on Harku valla ääremaa mis laiemas mõttes tähendab hääbuvat taristut juhul kui sellele ei panda erilist rõhku arenguprotsessidesse kaasamisele. Kindlasti tuleb rohkem keskenduda sotsiaalküsimuste lahendamisele, kuna ainult iseseisvalt ei suudeta algatada uusi töökohti loovaid arenguprojekte. Harku valla arengukavas puudub ülevaade piirkonna ressurside kasutamiseks laiemas mõistes mis antud situatsioonis tähendab elukeskkonna alarakendatust – on ju antud külal suur põllumajanduslik potentsiaal ja kultuuriline ning puhkemajanduslik väärtus. Loodusressursid lubavad arendada väiketootmist ning ökotalude loomist, rohumaadelt on võimalik koguda biomassi ja sellest valmistada toorainet energia tootmiseks. Hea elukeskkond lubab suurendada rekreatsiooni- ja turismituluseid. Kui teenuste ja hea juurdepääsu puudumine täna ning ebasobiv sotsiaalne keskkond ei võimalda välis- ega siseriiklikel turistide piirkonda külastada, tagajärjeks on küla kui ääremaa eraldatuse vältimatu süvenemine.

Arvestades Eesti küladele kinnitatud tüpologia terminoloogiat, võib öelda, et Adra küla on väikeküla ehk eluküla mis asub suurlinnadest või maakonnakeskustest ligikaudu 30-40 km eemal, seal on vähe elanikke ja üldjuhul on elanikkond ka viimastel kümnenditel vähenenud. Arvestades aga asjaolu, et tegemist on Harjumaa linnalähedase piirkonnaga, siis on Adra küla elanike arv olnud samal tasemel või pigem hakanud viimastel aastatel kasvama. Väikeküla peamine probleem on elanike hõredus ja juurdepääs: teed põldude vahel tuiskavad talvel täis või sõidetakse vesisel ajal masinate poolt rööpaliseks. Suvel on teed tolmused. Sealt tuleneb juba omakorda töökohtade ja teenuste halb kättesaadavus. Oma iseloomult on Adra küla hajaküla. Adra küla kõrval on tiheasustusküla Keila-Joa mis on oma olemuselt puhkeküla mis on rajatud sinna eelmise sajandi 60- tel aastatel suvilapiirkonnana.

Vääna Maastikukaitseala ning Tõlinõmme raba koos soojärvega on Adra küla üheks lahkmejooneks. Järve näol on tegemist madalaveelise kinnikasvava soojärvega, mille veetase on kunstlikult kunagi alla lastud. Soos kasvab suhteliselt väikesel alal nii madal soo kui ka raba taimestik. Lisaks looduslikule väärtusele on ka loodushariduslik väärtus mis on täna kasutamata.

Adra küla asub arheoloogiliselt väärtuslikul alal, kus arheoloogiamälestiste kontsentratsioon on eriti suur. Arengukava koostamisel tuleb arvestada mälestistele sobiliku keskkonna säilitamisega. Samuti tuleb arvesse võtta veel leidmata kultuuriväärtused, mistõttu on vajalik vastava uuringu läbiviimine detailplaneeringu koostamise etapis. Et säilitada mälestistest tulenevat mitmekihilisust nii maastikul kui hoonestuses, tuleb võimaldada mälestistele loomuliku keskkonna säilimine milleks on eelkõige lähiehitiste avamaastiku säilitamine ja seal asuvad vaatekoridorid.

1.1. Arengukava koostamise põhimõtted

Adra küla arengukava perioodiks on 5 aastat ja selle koostamisel lähtuti järgmistest printsiipidest:

- arengukava koostamise protsessi on kaasatud võimalikult palju elanikkonna huvigruppe;
- on toodud esile piirkonna tugevad ja nõrgad küljed, võimalused, nendega kaasnevad ohud, neist tulenevad probleemid ja võimalused nende lahendamisteks;
- on määratud piirkonnale olulised prioriteetidid ja otsused.
- Koostatud on igaaastane tegevuskava, millest lähtu oma tegevustes külaselts.

Arengukava koostamine jagunes tinglikult järgmisteks etappideks:

- töögrupi moodustamine huvigruppide esindatusega;
- olemasolevate tsituatsioonide kirjeldamine;
- tsituatsioonide analüüsimine;
- probleemide väljaselgitamine;
- prioriteetide kindlaksmääramine;
- küla arenguvisioni koostamine;
- edasise tegevuskava koostamine;
- tegevuskavade iga aastane hindamine ja tagasiside tegeliku olukorraga.

Arengukava koostamisel on kasutatud järgmisi dokumente:

„Harjumaa SI teemaplaneering aastateks 2009-2015“

„Harku Valla arengukava kuni aastani 2013 -2037“

„Harku valla Turismi- ja puhkemajanduse arengukava 2004 – 2012“

1.2. Arengukava vajadus ja huvigrupid.

Käesolev arengukava on koostatud kohalikest elanikest koosneva külaseltsi poolt eesmärgiga kaasata piirkonna arendamisse ennekõike kohalikke elanikke ja vabaihendusi ning teha ettepanekud kohalikele omavalitsusele Adra küla arendamiseks.

Kuigi Harku vallal on olemas volikogu poolt kinnitatud arengukava kuni aastani 2037 ja igaaastane tegevuskava, mis hõlmab ka Türisalu kanti, sealjuures Adra küla, leiame, et seal ei ole erilist kirjeldust küla arengusuundadest olemas. Tegelikult tuleb kohalike elanikke ja sealseid huvigruppe rohkem kaasata, mille tulemusena on võimalik arendada just nende inimeste kodukanti nende poolt olulisteks peetavate valdkondades, pakkudes välja vastastikkust koostööd Harku Vallavalitsusele, ning kohtudes igaaastaselt valla tegevuskava aruteludel.

Tagamaks, et arengukava vastaks küla arengule ja muutuvatele vajadustele, peab seltsi juhatus igal aastal aruandluse perioodil arengukava uuesti üle vaatama ja viima sisse vastavad parandused mis üldkoosolek kinnitab. Igal aastal kinnitatakse tegevuskava, mille alusel valitakse välja eelisvaldkonnad, mis viiakse ellu.

Küla arengut mõjutavad erinevad võimalused ja tegevused nii ajalised kui majanduslikud ning elanikud omavad teatud ootusi selle suhtes mitmed erinevad huvigrupid. Käesoleva arengukava koostamisel sõnastati küla peamised huvigrupid ja analüüsiti, millised on nende võimalikud huvid:

- **Küla elanikud**

Huvid:

- a) elukeskkonna-, kommunikatsioonide-, turvalisuse- ja vaba ajaga seotud teenuste kättesaadavus;
- b) kohalikud töökohad ja väikeettevõtluse arendamine;
- c) bussitranspordi logistika ja teedetaristu korrastamine;

- **Küla ettevõtted**

Huvid:

- a) tööjõu olemasolu;
- b) transpordi taristu ja maa kasutus;
- c) turvalisus;

- **Turistid ja külalised**

- Huvid;

- a) piirkonna looduslik eripära;
- b) rekreatsiooni alade olemasolu, sh. ühistransport;
- c) turistidele suunatud teenused;
- d) turvalisus;
- e) informatsioon;

- **Avalik sektor**

Huvid:

- a) piirkonna võimaluste ärakasutamine läbi areng;
- b) kohalike töökohtade loomine;
- c) koostöö kohaliku omavalitsusega ja teiste vabaihendustega;

1.3. Situatsiooni analüüs ja probleemide väljaselgitamine

Selleks viidi läbi kaks ajurünnakut ja vestlusvooru. Analüüsi metoodikaks oli SWOT analüüs grupitööna kus võttis osa 24 inimest. Töö toimus kolmes grupis millest võttis osa 7, 7 ja 8 inimest. Arutati läbi kõik analüüsis vajalikud teemad ja tehti neist kokkuvõtted. Analüüsi lõpus hinnati teise grupi tööd ja anti punkte vastavalt etteantud skaalale.

Kandi motoks otsustati kinnitada järgmine mõte.

Puutumatu loodus ja toredad inimesed on meie tulevik!

Kodukandi põhiväärtused on:

Rahulik ja looduslähedane elukeskkond.

Sõbralikud ja kokkuhoidlikud külainimesed.

Hästitoimiv kultuurilembeline külakogukond koos oma identiteediga.

Vajadustest lähtuvad loodussõbralikud taristud ja keskkonnasõbralik arendus.

Adra küla missioon.

Külaelanikud on avatud, kokkuhoidvad ja teineteist toetavad kodukoha patrioodid, kes hindavad kohalikku loodusmaastikku ning väärtustavad selle heaperemehelikku arendust kuhu nad on rajanud oma kodu.

Adra küla visioon.

Küla on tulevikus ettevõtlik ja loodusliku elukeskkonnaga hajaasustus piirkond, kus on hästi toimivad esmatasandi teenused, järjepidevuse põhimõttel välja kujunenud oma küla traditsioonid ja ühisüritused, tasakaalustatud elukeskkond, mille tulemusena külaelanike arv ei vähene ja nad tunnevad rahulolu seal elamisest.

Tugevused

- Küla asub looduslikult puutumatus põllumajanduspiirkonnas, mille miljöövärtus on rikkumata ja mis ei lase tekkida uutel tiheasustustel.
- Külas elavad teotahtelised, abivalmid, kokkuhoidvad ja heade ideedega inimesed.
- Küla asub suurte keskuste lähedal.
- Külal on pikk ajalooline traditsioon ja hajaasustuse struktuur, mis on seotud Keila-Joa mõisa ajalooa.
- Noored perekonnad on rajanud külla oma kodu, elanikkond kasvab.
- Koostöö naaberküladega on tõhus ja pidevalt arenev.
- Küla arengut ja tegemisi soodustavad kohalikud ettevõtted läbi kodulähedaste töökohtade loomise.
- Küla asub suure maantee ääres, kuid on oma olemuselt rahulik ja looduskaunis kohas.
- Alustatud on paljude erinevate isetegevusrühmadega mis tagab arengule ühtse strateegia.

Nõrkused

- Küla elanike vahel on nõrk koostöö, aktiivseid inimesi külas vähe, puudub asjakohase teabe vahetus.
- Koostöösidemed ja ühised projektid naaberküladega ja teiste vabaihendustega on väljaarendamata.
- Vallavolikogus esindatus puudub, side vallavalitsusega on ebapiisav.

- Külal puudub visioon polüfunktsionaalse külakeskuse vajadusest kus oleks võimalik pakkuda külaelanikele esmatasandi teenuseid ja läbi viia külaüritusi.
- Teede korrashoid ja nende hooldus halb, puudub viidamajandus.
- Külaseltsil suhteline nõrk lähtepositsioon, puudub külaseltsi koduleht.
- Küla kaugus vallakeskusest jätab külale ääremaa mentaliteedi ja bussiliiklus vallakeskusega on halb.

Vajadused

- Pidev teede korrashoid, kergliiklusteed võrgustiku loomine, tänavavalgustus, olemasolu.
- Bussiliikluse korraldamine vastavalt elanike vajadusele.
- Järjepidev ja hästi läbimõeldud külaseltsi koostöö omavahel ja teiste külade vabaihendustega.
- Info ja teabe liikumine muuta kättesaadavamaks, teha tõhusamat külaseltsi ja tema liikmete vahel.
- Erinevate ürituste ja tegevuste korraldamine, kuhu on kaasatud erinevad põlvkonnad ja huvirühmad, traditsioonide hoidmine ja edasikandmine.
- Külaplatsi ja spordi/ mänguväljaku loomine külas, koostöö olemasolevate teenustepakkujatega.
- Küla arengukava ja tegevusplaani väljatöötamine ja kinnitamine küla arendamiseks, vastavate rahaliste vahendite leidmine arengukava elluviimiseks erinevatest allikatest.
- Luua tingimused kohalik väikeettevõtluse tekkeks ja arenguks, esmatasandi teenuste pakkumise alustamine vajaduste olemasolul.
- Turvalisuse tagamine ja naabervalve juurutamine.

Ohud

- Inimeste vähene huvi ja kaasatus ühtse küla arendamisel, materiaalsete ressursside puudumine erinevate ürituste läbiviimisel.
- Kohalik omavalitsus ei arvesta kohalike inimest vajaduste ning ettepanekutega küla arendamisel.
- Valla ääreala staatuse süvenemine, infopuudus, poliitilised ohud, kaootiline arendustegevus meist endist sõltumata.
- Küla taristu mahajäämus ja ühistranspordi halb korraldus.
- Küla innovaatilise arenguga võib tekkida olukord kus küla elanike arv järsult kasvab millega kaasnevad turvalisuse küsimused ja tekib oht privaatsusele.
- Seoses kasutamata maaga tekib huvi arendada piirkonnas elu-ja looduskeskkonda ohustavaid projekte.
- Kuna küla on suurlinna mõju all, siis tekib urbaniseerumine, noored siirduvad linna.

1.4. Küla arengueelised

Selgitamaks välja küla arengueelised eri valdkondade osas, toimus vastav koosolek kust võttis osa 28 inimest ja mille töövormiks oli grupitöö.

Igat arengueelist vaadeldi läbi nii välistegurite kui sisetegurite kontekstis ja võrreldi neid külaelanike vajadustega täna ja pikemaajalises perspektiivis. Töö käigus määratleti ära nende hetkeolukord, eesmärgid, probleemid, võimalused ja riskid:

Küla arengueelised:

- luua piirkonnast kõrge elukvaliteediga elamiskoht;
- sotsiaalse taristu arendamine;
- luua keskkonnasõbralik elukeskkond;
- luua uusi tingimusi väikeettevõtluse arendamiseks;
- parandada elanike sportimis- ja vaba-aja veetmise võimalusi;
- suurendada piirkonna elanike ühtsustunnet ja seeläbi eluga rahulolu.

2. PIIRKONNA ARENGU EESMÄRGID.

2.1. Rahvastik.

Hetkeolukord

Küla demograafiline olukord on hetkel rahuldav – rahvaarv kasvab nii jätkuva sisserände kui positiivse loomuliku iibe tõttu; rahvastiku vanuseline struktuur on keskmine suurem on tööealiste vanusegrupp ning arvukas ka laste vanusegrupp

01.01.13 .a. andmetel elas külas on 107 inimest ja Harku vallas kokku 12968 (01.01.2103 andmed) Suveperioodil kasvab valla elanike arv ca 20 000-ni nende inimeste arvel, kes veedavad oma suve suvilates. Antud trendi eriti Adra küla hetkel ei puuduta.

Et käesoleva arengukava koostamisel ei tehtud piirkonna rahvastiku soolist ja vanuselist statistikat, kasutati Harku valla üldandmeid. Adra küla rahvastiku võrdlus soo ja vanuserühmade järgi aastatel 2010 ja 2013 on järgmine:

Vanus	2013	2013	2013	2010	2010	2010	kasv
	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
0-7	5	12	17	4	12	16	+2
8-18	10	12	22	3	4	7	+15
19-63	22	28	50	18	27	45	+5
64-	10	9	19	6	4	10	+9
Kokku	47	61	108	31	47	78	+40

Eesmärk

- Elanikkonna vähenemise ärahoidmine, külas elanikkonna arvu suurenemise tagamine kooskõlas elukeskkonna kvaliteedi paranemisega.

Probleemid

- Elanikkonnal puudub kohapeal töötegemise võimalus. Noored lahkuvad külast.

Võimalused

- elanikele „Omatunde“ tekitamine ja heaperemeheliku suhtumise juurutamine aktiivse kaasamise kaudu;

Riskid

- Seoses Tallinna lähedusega suureneb piirkonna kui ajutiselt või perioodiliselt elavate inimeste arv ja väheneb heaperemehelik suhtumine keskkonda. Väheneb kohalikest üritustest osavõtt.

2.2. Keskkond.

Hetkeolukord:

Harku vallas on 3 maastikukaitseala. Adra küla ümbritseb Vääna maastikukaitseala pindalaga 344 ha, ja Türisalu maastikukaitseala pindalaga 28,5 ha. Vääna kurisu /Töllinõmme kurisuu on ürglooduse poolt tekitatud maastik mida täna tuntakse Töllinõmme rabana. Rabajärvest voolab välja väike Kuriste oja, mis kaob Vääna loopealse serval kurisusse. Kurisu on üldjoontes ovaalse kujuga, üle 20 m lai ja 2,5 m sügav. Vesi kaob astangu jalamil leiduvasse väikesesse horisontaalsesse karstiõõnsusse. Paeseinal esineb karre sügavusega kuni 3 cm. Kurisut on laiendatud pae murdmisega enne II maailmasõda. Sinna on ka kive veetud. Edaspidi on vaja hoida olemasolevas seisundis. Ei ole looduskaitse all. Võtta kaitse alla ja tähistada. Oja ja Töllinõmme järve mitte süvendada, kurisus paasi mitte murda ja keelata prahi või kividega täitmine. Uuritud Eesti TA Geoloogia Instituudi poolt. Adra küla läbib Harku valla rohevõrgustiku üks olulisemaid koridore, Türisalu-Vääna-Humala ja Suurupi võrgustikumassiiv, millede terviklikkuse hoidmine peaks olema meie esmaseks prioriteediks. Eelkõige tähendab see nimetatud rohealade terviklikkuse tagamist ja nende vaheliste liikumiskoridoride säilitamist, mis omakorda tagab siinsetele elanikele looduslähedase elukeskkonna. Sest rohevõrgustike funktsioonideks on näiteks biodiversiteedi kaitse, veerežiimi stabiliseerimine, veekvaliteedi parandamine, rekreatiivsed teenused ja levikukoridorid elustikule. Adra küla vasakpoolselt piiriks on Keila jõgi mis algab Juurust lõuna pool asuvast Loosalu rabast ja suubub Keila-Joal Soome lahe, Lohusalu lahte. Keila jõe pikkus on 107 kilomeetrit. Üle pankrannikuserva voolates moodustab jõgi 6 meetri kõrguse Keila joa mis on piirkonna üks populaarsemaid vaatamisväärsusi. Keila jõel võib korraldada paadimatku ja kalastusretki.

Eesmärgid

- Töllinõmme raba seisundi hoidmine ja parandamine;
- Loodusressursside säästlik kasutamine;
- Loopealsete kadastikkude taastamine.
- Hajaasustusliku küla säilitamine.

Probleemid

- Seoses Tallinna lähedusega ja Türisalu kanti läbiva Tallinn- Keila-Joa turismimarsruudiga on piirkonnas võimalik tulevikus looduse reostamine.
- Puudu kohalik inimressurss antud teemadega tegelemiseks.

Võimalikud lahendused

- Adra küla teede renoveerimise ja jäätmekäitluse olukorra parandamisega tagatakse piirkonna ainulaadse Töllinõmme raba ja Keila jõe luhaäärsete piirkondade alade säilimine.
- Tõhustada koostöös vallavalitsusega keskkonnakaitsealast kontrolli, tõsta piirkonna turvalisust.
- Loodussõbraliku käitumise ja säästliku eluviisi printsiipide propageerimine.

Riskid

- Ebaperemehelik loodusressursside majandamine ja uute tiheasustuspiirkondade rajamine külla, keskkonnareostuse suurenemine.

2.3. Haridus ja vaba aeg.

Kohaliku kogukonna ülesandeks on luua tingimused, et noored ei lahkuks külast ja aidata kaasa parema huvihariduse kättesaadavusele, oluliseks lüliks on siin perekond ja elukeskkond üldisemalt. Järeltulevaid põlvkondi tuleb kaasata rohkem küla arendustegevusse.

Hetkeolukord

Külas puudub nii laseaed kui haridusasutused, lähim on Türisalus ja põhiliselt käivad lapsed koolis ja lasteaias kas Väana Mõisakoolis või Tabasalu Üldgümnaasiumis.

Külas puudub lastehoid, kuid tehnilised tingimused selle loomiseks on olemas, oleks vaja kokkuleppida ruumide omanikuga. Plaanis on luua ka erakool.

Eesmärgid

- Luua paremad transporditingimused hariduse kättesaamiseks.
- Avada kohalik lastehoid ja huviringid.
- Pere ja rahvaspordi edendamine läbi looduse õpperaja ning kergliiklustee ehitamine tervisespordi arengut silmas pidades.

Probleemid

- Paljudele peredele on probleemiks lasteaiakoha puudumine.
- Tallinna lähedusest tingitud probleemid, paljud lapsed käivad kaugel koolis

Võimalused

- Ehitada lastele mänguväljak või leppida kokku tänase mänguväljaku kasutamine omanikuga;
- Arendada laste keskkonnateadlikkust koostöös teiste noorsootöökeskustega;
- Kohalike elanike ja vabaihenduste koostöö vallavalitsusega täiendavate ressursside leidmiseks erinevatest fondidest.

Riskid

- Laste arvukuse vähenemine.
- Noored lahkuvad piirkonnast, valikuvõimalus mujal suurem.

2.4. Tervishoid

Kogukond saab tervishoiu valdkonnas kaasa rääkida eelkõige ennetava tegevusega, tervisliku elukeskkonna kujundamisel ja tervislike eluviiside propageerimisel.

Hetkeolukord

Tervishoiuteenuste kättesaadavuse on halb seoses ebapiisava bussiliiklusega. Perearstid asuvad Keilas ja Tabasalus.

Eesmärgid

- Tervisliku elukeskkonna loomine;
- Tervislikku elukeskkonda väärtustava hoiaku kujundamisele kaasaaitamine;

Probleemid

- Rahaliste vahendite puudumine tervist edendavate projektide koostamiseks ja finantseerimiseks;
- Inimeste vähene huvi hoida oma tervist ja ennetada haigusi;
- Halb bussiliiklus.
-

Võimalused

- Korraldada koostöös vallavalitsuse ja mittetulundusühingutega tervist edendavaid üritusi ja projekte;
- hooldada olemasolevaid terviseradu, luua võimalused talvisel ajal suusaradade kasutamiseks.
- Piirkonnale olulise tervise ja aktiivse puhkuse matkarajamine rajamine Tõlinõmme.

Riskid

- finantside puudumine;
- elanike aja- ja huvipuudus;

2.5. Sotsiaalhoolekanne

Hetkeolukord

Sotsiaalhoolduse ja tööhõive valdkonnas on külaelanikel ja vabaihendustel võimalus osaleda vallavalitsusega koostööd tehes, kuna enamik ressursse ja meetmeid on kohaliku omavalitsuse vastutusallas. Eelkõige on vallavalitsusel võimalik delegeerida vastavad teenused piirkonda kus on võimalik toetada vanuritele, puuetega inimeste ja paljulapseliste perekondadele paremat toimetulekut ja eneseteostamise võimaluste mitmekesistamist.

Tööhõive küsimus ja töötutega tegelemine ei ole otseselt kohaliku omavalitsuse ülesanne.

Eesmärgid

- Pakkuda abivajavatele inimestele neile vastavaid teenuseid piirkonnas võis siis vallakeskuses luues neile täisväärtusliku elukeskkonna.
- Aidata kaasa vanurite hoolekandeteenuste probleemide lahendamisele.
- Julgustada ja kaasata tõrjutuid uutesse tegevustesse.

Probleemid

- Ühise ja vabaaja tegevuse võimaluste vähesus.
- Tallinna lähedusest tingitud sotsiaalsed ja majanduslikud tendentsid

Võimalused

- piirkonna ühis- ja vabaaja-tegevuste pakkumine vanuritele ja ühiskonna abi vajavatele gruppidele;
- mittetulundusühingute kaasamine sotsiaal- ja noorsootöös.

Riskid

- Külakeskuse väljaehitamine ei teostu.

2.6. Kultuur

Hetkeolukord

Küla kultuurielu hoiavad üleval Adra külaselts ja püramiidmajade ühendus. Külas oma kultuurimaja puudub ja kultuuriüritusi saab korraldada vaid suviti. Eelkõige vajavad Adra külas tasakaalustatud elukeskkonda elukohaga tihedamalt seotud elanikegrupid (lapsed, noored, vanurid). Täna on võimalik ainult koostöös Püramiidmajade seltsiga kasutada sinna loodud mänguväljakuid.

Treeningutel ja huvialaringides on võimalik käia kas Tallinnas või Tabasalus. Lähim raamatukogu on Väänas kus on avatud ka internetipunkt.

Eesmärgid

- hoida vanu ja luua uusi paikkondlikke traditsioone;
- mittetulundusühingute tegevus ürituste korraldamisel;
- kultuuriürituste korraldamisega kohalike elanike aktiviseerimine üldise elukeskkonna parendamiseks;

Probleemid

- linnalähedus;
- inimeste passiivsus ühistegevuseks;

Võimalused

- kultuurilise tegevuse edendamine on võimalik vabäühenduste aktiivsemas koostöös teiste avalike organisatsioonide ja ettevõtjatega. Tuleb tõhusamalt kasutada ressursside leidmiseks projektipõhist lähenemist läbi erinevate fondide;
- kultuurivaldkonna kvaliteedi tõstmise tagab konkreetse külamaja loomine;

Riskid

- rahaliste vahendite puudumine;
- inimeste passiivsus kultuurilistel üritustel osalemisel;
- Tallinna lähedus;

2.7. Turism ja puhkamisvõimalused

Hetkeolukord

Kaunis loodus ja üha arenev elukeskkond on teinud piirkonnast soositud elu- ja puhkepaigaks. Kevadest sügiseni on valla elanike arv tänu suvitajatele pea neljakordne. Pidevalt areneb erinevate matkamismoodused.

Adra küla peab kindlasti välja arendama oma turismiradade võrgustiku ja need kaardistama, samas tuleks mõelda erinevate lisateenuste pakkumisega piirkonnas. Tõlinõmme raba tuleb arendada piirkondlikus tõmbekeskuseks koos Väana vabäühendustega. Keila jõel tuleb välja arendada omad veematka marsruudid ja teha koostööd Keila-Joa mõisaga.

Piirkonna turismi arendamisel tuleb oluliselt arvestada Harjumaa Turismi Arengukavaga ja liita sinna juurde uusi matkaatraksioone. Samas tuleb pöörata tähelepanu loodusressursi heaperemeheliku kasutamisele.

Linnalähedane turism on üliaktiivne eriti suveperioodil, välituristidele meeldib teha päevased väljasõite linnalähedastesse vaatamisväärsustele.

Eesmärgid

- Edendada igasugust loodusturismi ja luua tingimused mitmekülgselt puhkamisvõimalusteks;
- Viia keskkonnareostuse oht minimaalseks ja töötada välja skeem turistide liikumiseks Tõlinõmme rabas nii, et loodusele ei tekitataks kahju;

Probleemid

- Matkarajad on looduses märgistamata;
- turistidevoo suunamiseks puudulik info jagamise süsteem;

Võimalused

- Kasutada võiks rohkem asukoha lähedust Tallinnale ja piirkonda läbivat turismimarsuuti Tallinn- Keila-Joa- Paldiski liinil

Riskid

- keskkonnareostus suureneb ja turistide hulk muutub kontrollimatuks.

2.8. Ettevõtlus ja majanduskeskkond

Hetkeolukord:

Viimase Harku Vallavalitsuse poolt tehtud küsitluse alusel on ennast sidunud vaid 12% inimesi vallaga mis tähendab, et põhilised töökohad asuvad Vallast väljapool. Vallas on elanikkonnast tööealisi 60 %, neist töötab 81%

Seisuga 17.01.2011.a. oli Harku vallas äriregistri andmetel registreeritud 612 ettevõtet. (Põllumajandusettevõtted 17, töötlev tööstus 68, energeetika 2, ehitus 46, hulgi- ja jaemüük 199, hotellid ja restoranid 16, veondus 34, finantsvahendus 15, kinnisvara ja äriteenindus 187, haridus 4, tervishoid 3, muud sotsiaal- ja isikuteenused 21).

Adra külas on 2013 aasta seisuga 6 ettevõtet -Mäida talu, Matsu talu, Niliske talu, ühendus Tähevärav, OÜ Adra ja MTÜ Janikma Ratsatalu. Järgmisel aastal lisandub massööri teenust pakkuv ettevõtja.

Piirkonnas on kõige hõlpsam tegeleda põllumajandusliku ettevõtlusega kuna küla asub viljakal põllumaal. Tootmise arendamine antud valdkonnas on mõttekas tegevus eriti kui arvestada linnalähedust asukohta.

Kaubandus on esindatud vaid Keila-Joa väikese poega, kus asub ka väike söögikoht.

Kord nädalas, reedeti on võimalik osta toidukaupa kauplusaustost, mis sõidab läbi kogu Adra küla ning see on hea võimalus nendele inimestele, kellel puudub oma transport.

Harku vald on suhteliselt hästi kaetud kaupluste ja müügikohtade võrguga. Piirkonnas on huvitavaid looduslikke kooslusi, kultuuri- ja mälestusmärke kuid turism ja puhkemajandus ei ole arenenud. Valla arengukavas on see ettevõtlusvorm tulevikus kiiremini arenev valdkond.

Eesmärgid

- luua küla üldise arendamise kaudu soodne ettevõtluskeskkond ettevõtluse arendamiseks ;
- arendada koostöös teiste mittetulundus- ja erasektoriga eelkõige turismi ja piirkonnaspetsiifilisi puhkamisvõimalusi;
- avaldada mõju, et kohalik elukeskkond nii turismi kui teiste ettevõtlusvormide läbi ei kannataks;

Probleemid

- Kohalikul elanikkonnal puudub vastav huvi.

Võimalused

- on võimalik arendada piirkonna majandust arvestades piirkonna looduslike eripäradega ja Tallinna lähedusega ja arendada majandussektoritest eelkõige turismi ja puhkamisvõimalustele suunatud teenuseid.
- kohapealsed koolitused alustavatele ettevõtjatele.

Riskid

- Tööjõu riskid.

2.9. Teed ja transport

Enamik piirkonna teedest kuuluvad kas Harku vallale või eraomandisse, mistõttu on kohaliku aktiivi tegevused teede ja tänavate olukorra parandamisse minimaalsed. Võimalik on vaid teha koostööd vallavalitsusega Humala-Adra piirkonna teede olukorra parandamiseks kohalike elanike vajadustest

lähtuvalt.

Hetkeolukord

Harku Valla teede kogupikkus on 80,3 km, millest maanteid 59,7 km ja tänavaid 20,6 km. Neist kruusakattega teid 51,7 km ja tänavaid 7,1 km. Asfaltbetoonkattega teid on 8,0 ja tänavaid 13,5. Sildasid on vallal 5. Iga-aastase lumetõrje ja suvise teede hoolduse eest tasub vald vastavalt teehooldusfirmadega sõlmitud lepingutele. Valdavalt kruusakattega teed vajavad pidevat hooldust ja nõuavad suuri kulutusi. Järgmise kahe aasta tegevuskavas ei ole valla poolt ette nähtud Humala-Adra tee tolmuwabaks muutmist

Valla ühistransporti korraldab Harjumaa Ühistranspordi Keskus. Bussiühendus Adra küla ja Tabasalu vahel on võimalik kuid bussipeatus on liiga kaugel. Küla läbib küll koolibuss kuid sellest ei piisa erinevate huvigruppide vajaduste rahuldamiseks. Kord nädalas käib buss Keilasse ja tagasi.

Probleemid

- teede korrashoid on väga kulukas ja selleks napib vahendeid.
- valla omandis olevate teede korrastamiseks pööratakse vähe tähelepanu.
- suurimaks transpordiprobleemiks on vallasise ühistranspordiliikluse olukord: side väiksemate küladega on ebapiisav

Eesmärgid

- avaldada vallavalitsusele ja maanteeametile survet elanike huve arvestava infrastruktuuri loomiseks ja arendamiseks;
- arvestada teede ehitamisel ja renoveerimisel senisest enam liikumispuudega inimeste vajadusi;
- avaldada survet ühistranspordiliikluse elavdamiseks Tallinna ja Tabasalu aleviku vahel;

Võimalused

- pidada vallavalitsusega läbirääkimisi Humala-Adra tee tolmuwabaks muutmiseks;
- teha selgitustööd vastava tee parandamise vajadusest ja selle mitte tegemise põhjuste tagajärgedest;

Riskid

- investeringuks ei jätku rahastust kuna antud tee ei ole valla seisukohalt prioriteetne ja teomanike huvid teede korrashoiuks ei ole piisavad.

2.10. Heakord ja jäätmekäitlus

Taristute hetkeseis.

Harku vallas on lepingulisel alusel korraldatud jäätmevedu mida korraldab AS Eesti Keskkonnateenused. Jäätmevedu hõlmab olmejäätmeid, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, sealhulgas paberi ja kartongi, biolagunevate jäätmete ning ajutiselt kogumismahutite vahetusse lähedusse paigutatud suurjäätmete äravedu Harku valla territooriumilt. Vastavalt jäätmeseadusele on loodud Tabasallu ka jäätmejaam kuhu saab viia looduskeskkonda reostavaid ja mürgiseid jäätmeid. Vastavalt vee ja kanalisatsiooni arengukavale ei ole ühisveevärgi investeringuid lähiperspektiivis piirkonnas ette näha. Adra külas pole väljastatud ühtegi vee erikasutusluba põhjaveevõtuks mis tähendab, et olemasolevatest puurkaevudest on veetarbimine väiksem kui 5m³/d inimese kohta. Harku vallas on sõlmitud leping heakorrastustöödega teostamiseks osauhing "Strantum" kes teostab vastavaid töid vallale kuuluvatel kinnistutel.

Adra külaselts on korraldanud 2011 ja 2012 maikuus külas talgud, mille käigus sai korrastada küla läbiva Humala tee ääri prügist. Samuti saadi tasuta kasutamiseks olmeprügi konteiner talguteks ja

pakendikonteiner aastaringseks kasutamiseks. Mõlemat võimalust kasutati küla elanike poolt aktiivselt.

Eesmärgid

- Puhta keskkonna tagamine;
- Korraldada talguid kohalike elanike keskkonnateadlikkuse ja hooliva suhtumise suurendamiseks;

Probleemid

- Elanikkonna hoolimatu suhtumine heakorda ja vähene aktiivsus oma koduümbruse korrashoiul;
- Suure turistide arvu tõttu looduskeskkonna reostumine.
- Valla vahendite piiratus heakorratööde tegemiseks.

Võimalused

- Üldkasutatavate haljasalade hooldustööde tegemiseks korraldada ühistalguid;

2.11. Turvalisus

Olemasolev olukord

Adra küla on hajaasustusküla ja sellest lähtuvalt on turvalisuse tagamine probleemne. Turvalisuse tagavad külas elanikud ise. Algstaadiumis on "Naabrivalve" organiseerimine. Piirkonna turvalisust tagab konstaablipunkt Tabasalus

Eesmärgid

- Naabrivalve arendamine mittetulundusühingute ja aktiivsete elanike kaasabil;

Probleemid

- Elanikkonna turvalisust vähendavad hajaasustus ja inimeste mittetundmine;
- Politsei ei tegele kuritegusid ennetava tööga;

Võimalused

- arendada naabrivalve liikumist;
- õpetada elanikele enesekaitset kursuste korraldamise kaudu;

Riskid

- Suurlinna lähedusest sõltuvalt kuritegevus ettearvamatus suunas ja suuruses.

3. ARENGUKAVA ELLUVIIMISE EELDUSED

3.1. Ressursid

Arengukava elluviimiseks on oluline saavutada ühiskondlik kokkulepe nii Harku vallavalitsuse kui ka kohalike vabaihenduste ning ettevõtjatega. Jaotades ära valdkonnad, mida saab arendada valla eelarve vahendeid kasutades ja mille teostamiseks tuleb vabaihendusel leida finantseerimine fondidest ja ettevõtjatelt, saavutatakse käesolevas arengukavas toodud eesmärkide täitmine. Tegevuskvas on toodud ära arengukava teostamise ja investeringute kava, milles on määratletud ka võimalikud ressursiallikad.

Seoses valdkonnavaheliste ühiseesmärkidega, on eelisvaldkondadeks järgmised prioriteedid:

1. Ühistegevuse parendamine ja külaelanike tõhusam kaasamine.
2. Arengukava täitmine ja vajadusel uuendamine.
3. Väikeettevõtlusele tingimuste loomine.
4. Elukeskkonna parendamine.
5. Koostöö arendamine omavalitsustega eriti uute planeeringute tegemisel hajaasustuse põhimõtete järgimine.
6. Bussiliiklus ja teede korrashoid.
7. Valla ääremaa küla arendamine läbi kandipõhise tegevuse, vallapiiride muutmisel.
8. aktiivsuse raugemine ja lahkkelid seltsi liikmete vahel.
9. leida rohkem rahastuse võimalusi.
10. külaelanike koolitamine ühiste eesmärkide leidmine.

3.2 Adra küla tulevikupilt.

Adra küla on vabaihenduste ja aktiivsete elanikega haldussuutlik partner küla ja valla elu edendamisel.

Vabaihenduste toetamine ja kandi areng on süsteemne, põhinedes argumentidele, kogukonna vajadustele ning kodaniku teadmistele ja kogemustele.

Adra küla on oma kodanikualgatustega järjekindel ja tulemuslik valla arengu- ja otsustusprotsessides osalemisel.

Avalik-, äri- ja mittetulundussektor on vastastiku hästi informeeritud ning neil on valmisolek koostööks vabaihiskonna tugevdamisel külas, kandis ja kogu valla ulatuses.

Aktiivse ja hooliva eluhoiakuga inimesed on toetatud ja pädevad panustamaks külaellu.

3.3. Tegevuskava

TEGEVUS	VASTUTAJA	AEG	RAHASTUS	
Multifunktsionaalse külakoja rajamine	Külaselts, vallavalitsus	2016	EL ja KOV	
Rullisurada	külaselts	2015	EL ja KOV	
Kõvakattega Humala tee	KOV	2017	KOV	
Vana Suurküla- Vääna külatee taastamine	külaselts	2014	Vabatahtlik töö	
Lastele mängu ja palliplats(kokkuleppe saavutamine omanikuga)	külaselts	2013	projektipõhine	
Külaplats koos lipuväljakuga	külaselts	2013	Vabatahtlik, projektipõhine	
Väikeettevõtluse tingimuste loomine	külaselts	pidev	projektipõhine	
Rabamatkade korraldamine	külaselts	2014	ettevõtlus	
Kadastike taastamine	külaselts	pidev	vabatahtlik	
Rattamajade ehitamine Vääna ja Türisalu	Külaselts ja Vääna Külakoda, Türisalu külaselts	2015	EL ja KOV	
Bussiliikluste logistika parendamine	Külaselts,	2013	KOV	
Kodulehe arendamine	Külaselts	pidev	vabatahtlik	
Naabervalve korraldamine	Külaselts	2014	projektipõhine	

3.4 Arengukava jälgimine ja hindamine.

Arengukava jälgib ja hindab Adra külaseltsi juhatus, kes valmistab ette ja täidab vastava arengukava hindamislehe. Arengukava täitmise ja tegevuste tulemuste põhjal koostatakse külaseltsi aastaaruanne, millega saab tutvuda seltsi koduleheküljel, külaseltsi üldkoosolek annab oma igaaastasel üldkoosolekul hinnangu seltsi juhatuse tööle ja aastaaruande täitmisele. Arengukava on vastu võetud Adra küla üldkoosolekul 21.04.2013.a

